

Usporedba siromaštva u Hrvatskoj i siromaštva u svijetu

Đurđević, Darija

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:042729>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-12**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

DARIJA ĐURĐEVIĆ

**USPOREDBA SIROMAŠTVA U HRVATSKOJ I
SIROMAŠTVA U SVIJETU**

Završni rad

Pula, 2020.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet ekonomije i turizma
«Dr. Mijo Mirković»

DARIJA ĐURĐEVIĆ

**USPOREDBA SIROMAŠTVA U HRVATSKOJ I
SIROMAŠTVA U SVIJETU**

Završni rad

JMBAG: 0303072822, redovita studentica

Studijski smjer: Marketinško upravljanje

Predmet: Ekonomska sociologija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Ekonomija

Znanstvena grana: Sociologija

Mentor : doc. dr. sc. Saša Stjepanović

Pula, rujan, 2020.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Darija Đurđević kandidat za prvostupnika poslovne ekonomije, smjera Marketinško upravljanje ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Darija Đurđević dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Usporedba siromaštva u Hrvatskoj i siromaštva u svijetu koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.
Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
2. TEORIJE SIROMAŠTVA	2
2.1. Teorija začaranog kruga.....	3
2.2. Teorija situacijske prisile.....	4
2.3. Teorija kulture siromaštva	4
3. UTJECAJ SIROMAŠTVA NA DRUŠTVO	5
4. SIROMAŠTVO U SJEVERNOJ I JUŽNOJ AMERICI	11
4.1. Sjeverna Amerika.....	11
4.2. Južna Amerika	13
5. SIROMAŠTVO U AFRICI	16
6. SIROMAŠTVO U AZIJI.....	19
7. SIROMAŠTVO U EUROPI	22
8. SIROMAŠTVO U HRVATSKOJ.....	26
9. ZAKLJUČAK.....	29
LITERATURA.....	30
POPIS SLIKA	32
SAŽETAK	33
SUMMARY	34

1. UVOD

Kad se govori o problemima u svijetu najčešći je problem siromaštvo. „Siromaštvo je stanje u kojem pojedinci ili skupine nemaju sredstava za podmirenje osnovnih životnih potreba ili za sudjelovanje u društveno prihvatljivom životnom standardu“¹. „Problem siromaštva zaokuplja različite stručnjake i znanstvenike; od ekonomista, političara, sociologa, socijalnih radnika, psihologa do povjesničara, antropologa i drugih. Gotovo da nema profesije koju, barem posredno, ne dotiče na određeni način problematika siromaštva.“² Pojam siromaštvo se veže uz glad, nestašicu materijalnih dobara i loših uvjeta za život no siromaštvo kao pojam je puno veće te se pojam siromaštvo veže i uz jednakost, ljudska prava, obrazovanje, zdravstvo, tehnologiju i drugo. Siromaštvo je široko rasprostranjeno pitanje u cijeloj zemlji i svijetu, ali osjetljive su skupine poput ljudi koji žive s invaliditetom, samohranih roditelja, starijih pojedinaca i mladih. Prema definiciji Europske unije smatra se da ljudi žive u siromaštvu ukoliko njihovi prihodi i resursi nisu dostatni za životni standard koji se u društvu u kojem žive smatra prihvatljivim. Siromaštvo je vodeći svjetski problem koji sve više pogađa i Republiku Hrvatsku. U današnjem svijetu ne radi se o nestašici hrane i drugih materijalnih dobara zbog nemogućnosti proizvodnje već se radi o problemu raspodjele dobara. Tako se svijet dijeli na bogate zemlje tzv. „Prvi svijet“ i siromašne zemlje tzv. „Treći svijet“. U ovom radu ću prikazati kako izgleda siromaštvo na svim kontinentima svijeta, te поближе objasniti kako izgleda u nekim državama i to ću usporediti sa Hrvatskom.

¹ Hrvatska enciklopedija: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56227> (pristupljeno 4.8.2020.)

² Družić Ljubotina, O. i M. Kletečki Radović. "SIROMAŠTVO I SOCIJALNI RAD: KOLIKO JE SIROMAŠTVO DOISTA »TEMA« SOCIJALNOG RADA?." Ljetopis socijalnog rada 18, br. 1 (2011): 5-29. (<https://hrcak.srce.hr/68694>)

2. TEORIJE SIROMAŠTVA

Istraživanje siromaštva u 19. stoljeću otkrilo je dva pristupa siromaštvu i samim time i dva određenja siromaštva: apsolutno i relativno.

„Apsolutno siromaštvo (siromaštvo na rubu opstanka, apsolutna bijeda)- mjeri se na procjeni sredstava potrebnih za zadovoljenje minimalnih ljudskih potreba (kakvoća i količina hrane, odjeće i stana). U nekim suvremenijim pristupima treba dodati i temeljne kulturne potrebe poput obrazovanja, zdravstvene zaštite, sigurnosi i razonode“³. „Apsolutno siromaštvo podrazumijeva postotak stanovništva koje živi ispod određenog iznosa raspoloživog dohotka. Taj je određeni iznos granica siromaštva. Apsolutna granica siromaštva označava apsolutni minimalni životni standard i obično se temelji na točno utvrđenoj potrošačkoj košarici prehrambenih proizvoda (za koju procjenjuje da podmiruje odgovarajuće minimalne prehrambene potrebe za očuvanje zdravlja), uvećanu za neke druge troškove (poput stanovanja i odjeće)“⁴

„Relativno siromaštvo definira se od društva do društva u određenom vremenu. Određuje se prema važećem standardu nekog društva“⁵. „Relativna granica siromaštva utvrđuje siromaštvo u odnosu prema nacionalnom životnom standardu jer se, bez obzira na apsolutne potrebe, ljudi mogu smatrati siromašnima ako je njihov standard znatno niži od standarda drugih osoba u promatranoj zemlji. Relativna granica siromaštva obično se utvrđje kao određeni postotak medijalnoga ili prosječnog dohotka kućanstva“⁶. Relativno siromaštvo nije jednako u svim državama. Na primjer uzmemo li prosječan prihod četveročlane obitelji u Njemačkoj i Hrvatskoj , linija siromaštva će se bitno razlikovati u ove dvije države.

Pojam apsolutnoga siromaštva više se upotrebljava u nerazvijenim zemljama i zemljama u razvoju, koje imaju nizak stupanj životnoga standarda, a pojam relativnoga siromaštva u razvijenim zemljama. Postoji i subjektivno siromaštvo. Pojam subjektivnoga siromaštva podrazumijeva samoprocjenu; građani sami procjenjuju vlastito blagostanje, umjesto da ga procjenjuju stručnjaci. Na subjektivne percepcije siromaštva utječu pojedinačne želje, iskustva i potrebe prijašnjega života. Često se događa da neki ljudi sebe smatraju siromašnima, iako objektivna mjerila to

³ Šundalić A., Sociologija, Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, 2011, str. 116

⁴ P. Bejaković, Siromaštvo, Zagreb, Institut za javne financije, 2005., str. 133 (<https://hrcak.srce.hr/file/8870>)

⁵ Šundalić A. op.cit., str. 116

⁶ Bejaković P. op.cit. str.134

ne potvrđuju, i obratno, neki sebe ne smatraju siromašnima, iako po objektivnim mjerilima ulaze u skupinu siromašnih.

Najpoznatije teorije siromaštva koje se koriste su teorija začaranog kruga, teorija situacijske prisile i teorija kulture siromaštva.

2.1. Teorija začaranog kruga

Prema teoriji začaranog kruga, drugi naziv za ovu teoriju je i deprivacijski krug, smatra se da siromaštvo rađa siromaštvo i da se tog „začaranog kruga“ ne može izaći. Djeca nasljeđuju siromaštvo svojih roditelja roditelja i sve što ono donosi a to su loši uvjeti stanovanja, slaba prehrana, često poboljevanje, loša naobrazba i tako dalje.

Slika 1 .Začarani krug siromaštva

Izvor: Izrada autor prema Šundalić A. ,Sociologija , Osijek, Sveučilište J.J.

Strossmayera u Osijeku

2.2. Teorija situacijske prisile

Prema teoriji situacijske prisile siromašni se ponašaju na određeni način ne zbog naučenih obrazaca ponašanja u siromaštvu već zbog prisile situacije na takvo ponašanje. Teorija situacijske prisile objašnjava nastajanje siromaštva kao odgovor na postojeće okolnosti u kojima siromašni nisu u mogućnosti ostvariti vrijednosti i norme uobičajene u društvu. Drugim riječima, siromašni nisu ništa amoralniji ili neodgovorniji (da napuštaju obitelj ili se odaju alkoholu) nego drugi članovi zajednice, već ih na takvo ponašanje sili bijeda i neimaština. „Značajan nedostatak ove teorije njezina je pojednostavljenost pri tumačenju ljudskog ponašanja. Naime, neka se ponašanja relativno lako mijenjaju s obzirom na okolnosti, no postoje i rezistentni oblici ponašanja koji se generacijski prenose te ne treba isključiti mogućnost da siromaštvo stvara trajnije vrijednosne orijentacije i obrasce ponašanja“⁷

2.3. Teorija kulture siromaštva

Teorija kulture siromaštva smatra da se siromašni pojedinci i obitelji mogu prepoznati po zajedničkim obilježjima ponašanja koja se pretvaraju u obrasce života siromašnih u različitim zemljama. Siromašni ne moraju nužno preuzeti kulturu siromaštva, oni mogu iskoristiti povoljne životne situacije i popraviti svoj položaj na društvenoj ljestvici.

⁷ Družić Ljubotina, O. i M. Kletečki Radović. op.cit. str.6

3. UTJECAJ SIROMAŠTVA NA DRUŠTVO

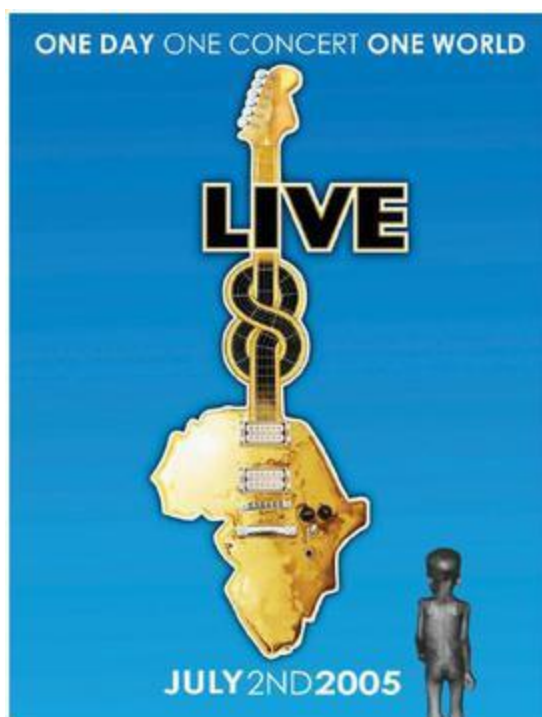
Siromaštvo je nezaobilazan fenomen današnjeg svijeta o kojem se svakodnevno raspravlja na različitim razinama. Ono pogađa jednu petinu svjetskog stanovništva, a iz godine u godinu svijet se suočava sa sve većim raslojavanjem stanovništva.⁸

Osamdesetih su godina 20. stoljeća svjetsko siromaštvo i nejednakost postali prioritetnijom temom nego prije.

Thomas Malthus, u 19. stoljeću, smatrao je da se stanovništvo brže uvećava od materijalnih dobara. Stoga je zagovarao ratove i bolesti kako bi se „prirodnim putem“ smanjio broj stanovnika i time osigurala hrana i životne potrepštine za preživjele. Također je savjetovao radnicima da se ne vjenčavaju i ne rađaju djecu kako bi izbjegli siromaštvo. Neomaltuzijski strah pokušao se otkloniti tvrdnjom da Zemlja raspolaže s dovoljno sirovina, hrane i energije za prehranjivanje. Međutim kada ni dovoljno nije dovoljno, uzroke treba tražiti u politici. Nova otkrića u znanosti, nove tehnologije, brža komunikacija, sve je to upućivalo na hod prema ujednačenijem svijetu no dogodilo se upravo suprotno. Svijet je svjestan gigantiskih razmjera siromaštva. Tako je 2.7.2005. u deset gradova svijeta organiziran rock koncert „Live 8“ kojim se željelo potaknuti najbogatije i najrazvijenije zemlje svijeta, na otipis dugova prema najsiromašnijim zemljama Afrike. Mjesta održavanja koncerta : London, Pariz, Berlin, Rim, Philadelphia, Chiba, Barrie, Johannesburg, Moskva i Edinburg. Tvrdi se da je afrički kontinent danas siromašniji i zaduženiji no ikad.

⁸ loc.cit

Slika 2. Logo Live 8 događaja

Izvor: wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Live_8#/media/File:Live8Logo.jpg

(pristupljeno 17.8.2020.)

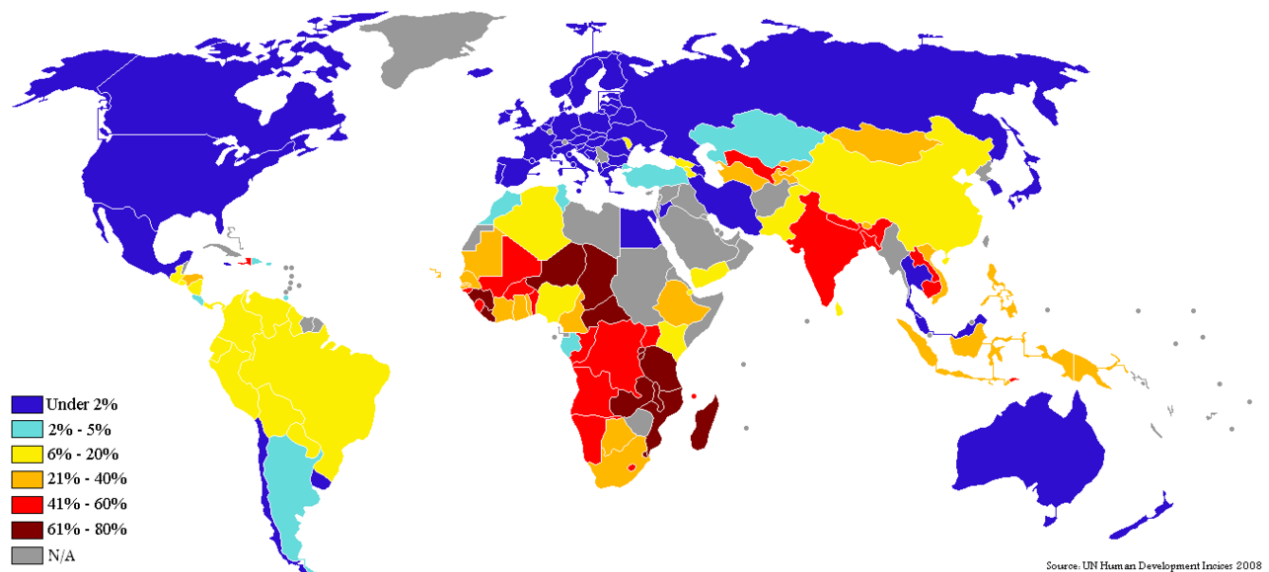
„Peter Singer navodi da danas 1,2 milijarde ljudi živi s manje od 1 \$ dnevno. 30 000 djece u svijetu dnevno umire od neizlječivih bolesti. 15% najbogatijih država raspolaže s oko 80% ukupnog svjetskog bogatstva, a 46% najsiromašnijih raspolaže s oko 1,25% svjetskog bogatstva“⁹

Na svjetskoj razini siromaštvo je sve više izraz nesigurnosti radnog mjesta, brojnosti jeftine radne snage u zemljama „Trećeg svijet“ i tehnološkim superiornosti nad do jučer potrebnom fizičkog radnom snagom. Postmoderni društvo trebalo je dati mogućnost svima, kako pojedincima, tako i državama. No nije zaštitilo siromaštvo. Narodi siromašnih zemalja ubijaju se radeći da bi financirali razvoj bogatih zemalja. Prema izračunima Ujedinjenih naroda potrebno je dodatnih 9 milijardi dolara godišnje kako bi se ljudima diljem svijeta omogućilo provođenje sanitarnih mjera i čistu vodu, te dodatnih 13 milijardi dolara kako bi sve svakom stanovniku Zemlje zadovoljile osnovne potrebe u pogledu zdravstvene zaštite i prehrane. Činjenicom da bi 3,5 dolara po pojedincu svjetskog stanovništva bilo dovoljno kako bi se zaštitila siromašna populacija, nameće se pitanje zašto jaz između bogatog i siromašnog

⁹ Šundalić A. op.cit., str. 125

dijela populacije još uvijek postoji. Premošćivanje toga jaza zapravo i nije stvar pronalazjenja novčanih sredstava, već postavljanja prioriteta. Tome svjedoče podaci o 435 milijardi dolara koje je svijet proteklih godina potrošio na reklame, što je 70 dolara po osobi, te 780 milijardi dolara koji su potrošeni u vojne svrhe, što je 130 dolara po osobi.

Slika 3. Karta svijeta koja pokazuje broj ljudi u pojedinim državama koji žive sa manje od 1 američkog dolara na dan ,period 2000. -2006.

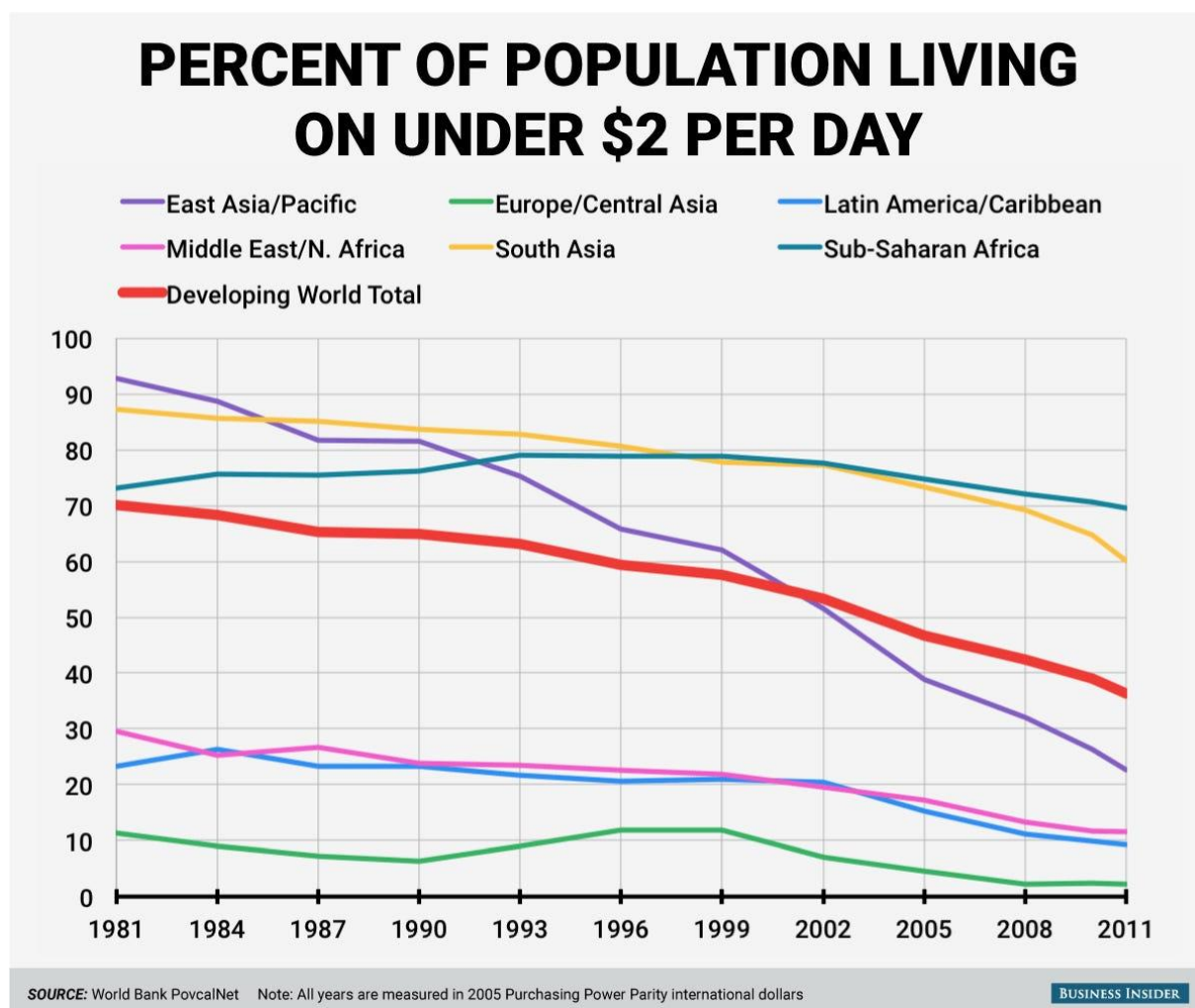
Izvor:Wikipedia

:https://hr.wikipedia.org/wiki/Siroma%C5%A1tvo#/media/Datoteka:Percentage_population_living_on_less_than_1_dollar_day_2007-2008.png (pristupljeno 17.8.2020.)

„Početkom osamdesetih godina čak 70 posto stanovništva u zemljama u razvoju živjelo je u ekstremnom siromaštvu, odnosno s manje od dva dolara dnevno, a taj postotak se smanjio na 36 posto u 2011. godini. Broj ekstremno siromašnih smanjen je i u apsolutnom iznosu. Početkom osamdesetih 2,6 milijardi ljudi živjelo je s manje od dva dolara dnevno, dok je njihov broj 2011. pao na 2,2 milijarde. Također, treba uzeti u obzir da je u tom razdoblju svjetska populacija porasla s 4,5 milijarde, na oko 7 milijardi ljudi. Najveće smanjenje ekstremno siromašnih imala je istočna Azija gdje je početkom osamdesetih bilo čak 93 posto ekstremno siromašnih da bi 2011. pao na 23 posto. Taj pad posljedica je snažnog razvoja kineskog gospodarstva posljednjih desetljeća. Tokom devedesetih godina došlo je do privremenog porasta ekstremnog siromaštva u dijelovima Europe i srednje Azije, prvenstveno zbog političkog i

ekonomskog kaosa koji je nastao padom komunizma i raspadom SSSR-a. I dok je u svim regijama došlo do pada ekstremnog siromaštva, još se mnogo može i mora učiniti u dijelovima Afrike i južne Azije gdje siromaštvo i danas prelazi 60 posto.“¹⁰

Slika 4. Grafički prikaz postotka siromaštva koji živi ispod 2 dolara dnevno

Izvor: Business insider <https://www.businessinsider.com/global-poverty-rates-have-been-cut-in-half-since-1981-2015-7?r=UK> (pristupljeno 17.8.2020.)

¹⁰Stopa siromaštva u svijetu prepolovljena od 1981 g. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Stopa-siromastva-u-svijetu-prepolovljena-od-1981--godine/831260.aspx>

„Četiri su najvažnija problema siromašnih koja se moraju rješavati na globalnoj razini:

- Kriza dugova
- Globalna trgovinska politika
- Znanost za razvoj
- Briga o okolišu

Postoji i 6 tipova kapitala koji nedostaju siromašnima a to su: ljudski kapital, poslovni kapital, infrastruktura, prirodni kapital, kapital javnih institucija, kapital znanja.“¹¹

„Poslovni kapital obuhvaća više prihode kućanstva koji omogućuju ulaganje u sigurnije uvjete stanovanja, vodu iz slavine, pristup lječnicima, kvalitetniju prehranu i slično.

Ljudski kapital uključuje prehranu, zdravstvenu skrb, planiranje obitelji, pismenost majki i svijest o javnom zdravstvu.

Infrastruktura uključuje sigurnu vodu za piće, sanitarije, transport u klinike u hitnim slučajevima te informatičku i komunikacijsku tehnologiju kao potporu rutinskim i hitnim zdravstvenim uslugama.

Ulaganje u prirodni kapital uključuje zaštitu od prirodnih opasnosti, poput suša, kontrolu bolesti i napasnika, izbjegavanje toksičnih otpada u zrak i vodi.

Kapital znanja – u tom slučaju ulaganja su namijenjena za unaprijeđivanje organizacijskih procedura za borbu protiv epidemije bolesti, razvoj novih lijekova i cjepiva, razvoju i distribuciji unaprijeđenih varijanti sjemenja radi poboljšanja hranjive vrijednosti usjeva i jeftinih izvora energije za pripravu i pohranu hrane u kućanstvima.

Kapital javnih institucija – ta ulaganja osiguravaju djelovanje i širenje usluga javnog zdravstva, programe prehrane i planove uključivanje zajednice povezane s javnim zdravstvom.“¹²

„Vrlo je bitno kako se siromaštvo mjeri jer nam to određuje (ili otežava) pokušaje utvrđivanja odgovarajuće politike pomoći siromašnima te raspodjelu dohotka. Najuobičajeniji načini mjerenja temelje se na razini raspoloživog dohotka ili potrošnje. Informacije o dohotku ili potrošnji dobivaju se odgovarajućim istraživanjima reprezentativnog uzorka stanovništva, kada se članove kućanstva pita o pojedinostima njihovih potrošačkih navika i izvorima dohotka. Ta se ispitivanja provode u većini zemalja. Načini i metode prikupljanja podataka na temelju uzorka

¹¹ J. Sachs, Kraj siromaštva. Ekonomske mogućnosti našeg doba, Zagreb, Algoritam, 2007. str.290

¹² loc.cit.

vrlo su složeni, a obično se ispituje koje su temeljne životne potrebe ispitanika i što za njih znači siromaštvo. Za dobivanje pouzdanijih spoznaja o nejednakosti bolje je računati siromaštvo i nejednakost upotrebom pokazatelja za dulje vremensko razdoblje nego na temelju podataka samo za jedan mjesec“¹³

¹³ P. Bejaković, *Siromaštvo, nejednakost i socijalna isključenost u Europskoj uniji i Hrvatskoj*, Zagreb, Institut za javne financije, str. 78., <http://www.ijf.hr/Eu2/Bejakovic.pdf>

4. SIROMAŠTVO U SJEVERNOJ I JUŽNOJ AMERICI

U ovom ću poglavlju pisati o Sjevernoj i Južnoj Americi te kako stoje sa stopom siromaštva.

4.1. Sjeverna Amerika

Siromaštvo u Sjedinjenim Državama odnosi se na ljude koji nemaju dovoljno prihoda ili materijalnog posjeda za svoje potrebe. Iako su Sjedinjene Države prema bogatim međunarodnim standardima relativno bogata zemlja, siromaštvo je prisutno u svi Sjedinjenim Državama, zajedno s naporima da se siromaštvo ublaži. Američka savezna vlada koristi dvije mjere za mjerenje siromaštva: pragove siromaštva koje je postavio američki Biro za popis stanovništva, upotrijebljene u statističke svrhe, i smjernice o siromaštvu koje je izdalo Ministarstvo zdravstva i ljudskih usluga, a koje se koriste u administrativne svrhe.

Prema procjeni američkog ureda za popis stanovništva za 2018. godinu, postotak Amerikanaca koji žive u siromaštvu pao je na najniže razine od recesije 2008. i iznosi 11,8% (~ 38,1 milijuna ljudi) .

„U siromaštvu u SAD-u žive svi oni koji zarade manje od službenog praga siromaštva Savezne vlade, što za četveročlanu obitelj iznosi oko 25.700 dolara. Ljudi koji rade s minimalnom plaćom, čak i držeći više radnih mjesta, starije osobe koje žive s fiksnim primanjima, zaposleni koji iznenada ostaju bez posla. „¹⁴

Siromaštvo ne pogađa svu demografiju jednako. Na primjer, u 2018. godini u siromaštvu u SAD-u živjelo je 10,6% muškaraca i 12,9% žena. U skladu s tim, stopa siromaštva za bračne parove u 2018. godini iznosila je samo 4,7% - ali stopa siromaštva za samohrane obitelji bez žene bila je 12,7%, a za samohrane obitelji bez muža 24,9%. U 2018. godini stopa siromaštva za osobe koje žive s invaliditetom iznosila je 25,7%. To je skoro 4 milijuna ljudi koji žive s invaliditetom u siromaštvu. Prema podacima iz Američkog ureda za popis stanovništva za 2018. godinu, najviša stopa siromaštva prema rasi nalazi se među domorodačkim Amerikancima (25,4%), Crnci (20,8%) imaju drugu najvišu stopu siromaštva, dok Hispanci (bilo koje rase) imaju treću najvišu stopu siromaštva (17,6%). Bijelci su imali stopu siromaštva od 10,1%, dok su Azijci imali stopu siromaštva od 10,1%.

¹⁴ POVERTY FACTS The Population of Poverty USA <https://www.povertyusa.org/facts> (posjećeno 17.8.2020.)

Slika 5 . Demografski prikaz siromaštva u SAD-u

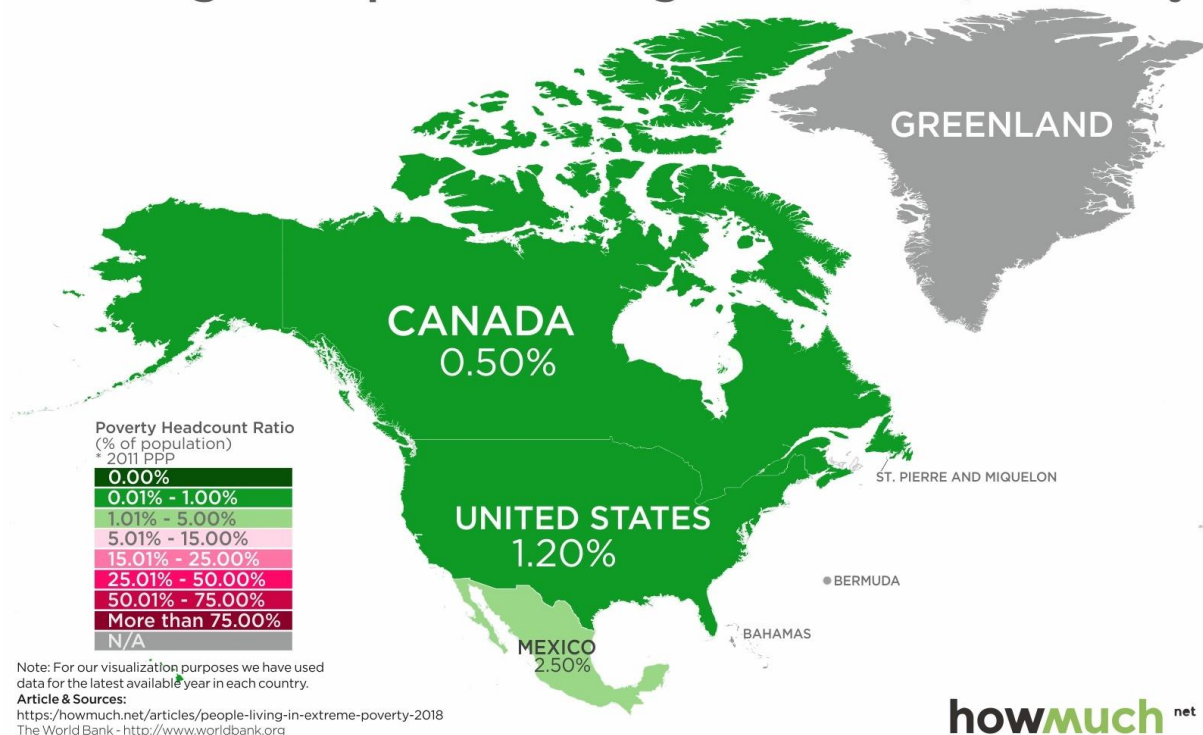

Izvor : <https://www.povertyusa.org/facts> (posjećeno 17.8.2020.)

Siromaštvo u Kanadi odnosi se na ljude koji nemaju dovoljno prihoda za kupnju određene košarice dobra i usluga u svojoj zajednici. Gotovo 5 milijuna ljudi u Kanadi živi u siromaštvu ,što znači da jedno od sedam ljudi koji žive u Kanadi siromašno. Nejednakost u prihodima raste i nedavne procjene govore da više od 14% Kanađana pati od niskog dohotka. Beskućništvo je najočitiiji izraz utjecaja siromaštva. Procjenjuje se da je svakog dana preko 150 000 Kanađana koji su beskućnici. Blizu 15% osoba s invaliditetom živi u siromaštvu, od čega su 59% žene. Žene koje su samohrani roditelji značajno su siromašnije od svih ostalih vrsta kućanstava u Kanadi. 21% svih samohranih majki s malim primanjima u usporedbi s samo 5,5% bračnih parova. Također je vjerojatnije da će žene biti siromašne i općenito zarađuju manje od muškaraca. U 2018. godini 216.000 osoba starijih od 65 godina žive ispod granice siromaštva. Što se tiče djece , oni ulaze u posebno osjetljive i rizične skupine siromaštva. U Kanadi 1,3 milijuna djece živi u uvjetima siromaštva , to je jedno od petero djece u Kanadi žive u siromaštvu.

Slika 6. Postotak ljudi u S. Americi koji žive s manje od 1,90\$

People Living in Extreme Poverty in North America Percentage of Population Living on less than \$1.90 a day*

Izvor: <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018> (posjećeno 20.8.2020.)

4.2. Južna Amerika

Siromaštvo u Južnoj Americi je u većini zemalja veliko. Sve zemlje Južne Amerike u određenoj su mjeri pogođene siromaštvom. Od listopada 2019. zemlje koje imaju najviše stope siromaštva po stanovništvu u Južnoj Americi su Surinam, Bolivija, Gvajana i Venezuela. Sve ove zemlje pokušavaju iskorijeniti siromaštvo na različite načine. Većina južnoameričkih gospodarstava poduzela je akcije za smanjenje siromaštva i poboljšanje kvalitete života ljudi. Južnoamerička gospodarstva su povećala sredstva za financiranje obrazovanja, posebno u područjima koja su usmjerena na povećanje radne snage prema kvalificiranim radnicima u tehnologiji i proizvodnji. Publikacija Međunarodne organizacije rada iz 2018. pokazuje da su Brazil, Čile, Kolumbija i Peru u posljednjih 5 godina dodijelili najveća ulaganja u javno

i specijalizirano obrazovanje što je rezultiralo povećanom kvalificiranom radnom snagom.

Argentina je jedna od država koja je obilježila porast siromaštva. „U 2017. godini siromaštvo Argentine je bilo 27,5% a u 2018. 32%.“¹⁵ Siromaštvo u Argentini uvelike varira ovisno o regiji, a provincije na sjeveru povijesno su podupirale najviše stope siromaštva u zemlji. Grad Buenos Aires, provincije Santa Cruz i Tierra del Fuego obično imaju najnižu stopu siromaštva u zemlji.

Bolivija je bila jedna od najsromašnijih zemalja Južne Amerike, ali između 2006. i 2014. BDP po stanovniku se udvostručio, a ekstremna stopa siromaštva smanjila se s 38% na 18%. U Boliviji se provode mnoge mjere protiv siromaštva pogotovo prema najosjetljivijim skupinama a to su djeca i osobe starije životne dobi. Tako se djeci u 6. razredu osnovne škole dodjeljuje 25 dolara (to je oko 200 bolivijana) godišnje kao poticaj za nastavak školovanja. Kako bi se spriječilo ekstremno siromaštvo među starijim osobama. Svim građanima starijim od 60 godina daje se potpora u iznosu od 258 dolara (oko 1800 bolivijana) ili 344 dolara (2400 bolivijana) onima koji ne primaju isplate socijalnog osiguranja.

Brazil je najveća zemlja u Južnoj Americi, a poznato je da ima nisku do umjerenu stopu siromaštva. Preko 8,9 milijuna Brazilaca živi s manje od 2 dolara dnevno. Brazil je prije bilježio veliko siromaštvo ali su uspješne akcije uspjele smanjiti to siromaštvo tako je broj siromaštva u 2012. iznosio je 9%, što je pad od 21% u 2005. i 34% u 1996. godini. ekstremno siromaštvo bilo je 3,6% u 2012. u usporedbi s 13,4% u 1990.

Kolumbija ima četvrto najveće gospodarstvo u Latinskoj Americi, turistički procvat i stalni rast BDP-a. Posljednjih godina vlada je uvela nove mikroekonomske propise koji su doveli do smanjenja siromaštva povećavajući i podržavajući nove mogućnosti za poboljšanje života ruralnog stanovništva. To je pomoglo Kolumbiji da pređe s umjereno do visoke razine siromaštva na nisku do umjerenu razinu ruralnog siromaštva.

¹⁵ World bank <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.NAHC?contextual=region&locations=ZJ-AR> (posjećeno 20.8.2020.)

Slika 7. Stopa ekstremnog siromaštva u Južnoj Americi (2018. g)

People Living in Extreme Poverty Latin America Percentage of Population Living on less than \$1.90 a day*

Izvor: <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018> (posjećeno 20.8.2020.)

5. SIROMAŠTVO U AFRICI

Afrika je drugi svjetski kontinent po veličini i broju stanovnika. Afrika se smatra najsiromašnijim kontinentom na Zemlji. Gotovo svaka druga osoba koja živi u državama subsaharske Afrike živi ispod granice siromaštva. Zbog siromaštva u Africi su posebno pogođeni najslabiji članovi društva, djeca i žene. Svako šesto dijete u Africi umre od gladi prije svoje pete godine, a 10 000 ih se tjedno liječi od neuhranjenosti. „Ekstremno siromaštvo u Africi ima mnogo razloga, od kojih su neki usko povezani. Ključni uzroci siromaštva u Africi i patnje milijuna ljudi uključuju:

- RAST POPULACIJE

Rast stanovništva na afričkom kontinentu je brz, unatoč brojnim kampanjama prevencije i obrazovanja. Uspjeh u razvoju i gospodarski rast ne mogu držati korak s tim. Rezultat: sve više Afrikanaca živi u siromaštvu. Prema nedavnom istraživanju UNICEF-a, broj stanovnika Afrike udvostručit će se do 2050. do dvije milijarde ljudi.

- RAT I KRIZE

Od 20 svjetskih sukoba povezanih s ratom u 2013. godini, njih 11 vodilo se na afričkom kontinentu - svi u podsaharskoj Africi. To uključuje ratove u Sudanu i Južnom Sudanu, Somaliji, Nigeriji, Maliju, Demokratskoj Republici Kongo i Srednjoafričkoj republici. U kriznim regijama poljoprivredna proizvodnja obično se zaustavlja. Mnogi ljudi bježe, prisilno su protjerani iz svojih domova i ovisni su o vanjskoj pomoći. Siromaštvo u Africi se povećava kao rezultat ovih ratova.

- KLIMATSKI UVJETI

Afrički kontinent posljednjih je godina sve više trpio posljedice klimatskih promjena: razorne poplave i izvanredna razdoblja suše dovode do neuspjeha usjeva. Posljedice su redovne krize gladi i glad u Africi. Posebno su pogođeni Istočna Afrika i regija Sahel.

- BOLESTI

Bolesti poput AIDS-a, malarije ili ebole su uzrok, ali i posljedica siromaštva u Africi. Nedostatak obrazovanja i neadekvatna medicinska skrb u mnogim regijama znači da se bolesti šire brzo i ne mogu se liječiti. Prosječni životni vijek stanovništva opada, a broj siročadi raste. Gubitak radne snage posebno je vidljiv u poljoprivredi i dovodi do smanjene proizvodnje hrane.

- NEDOVOLJNA POLJOPRIVREDNA INFRASTRUKTURA

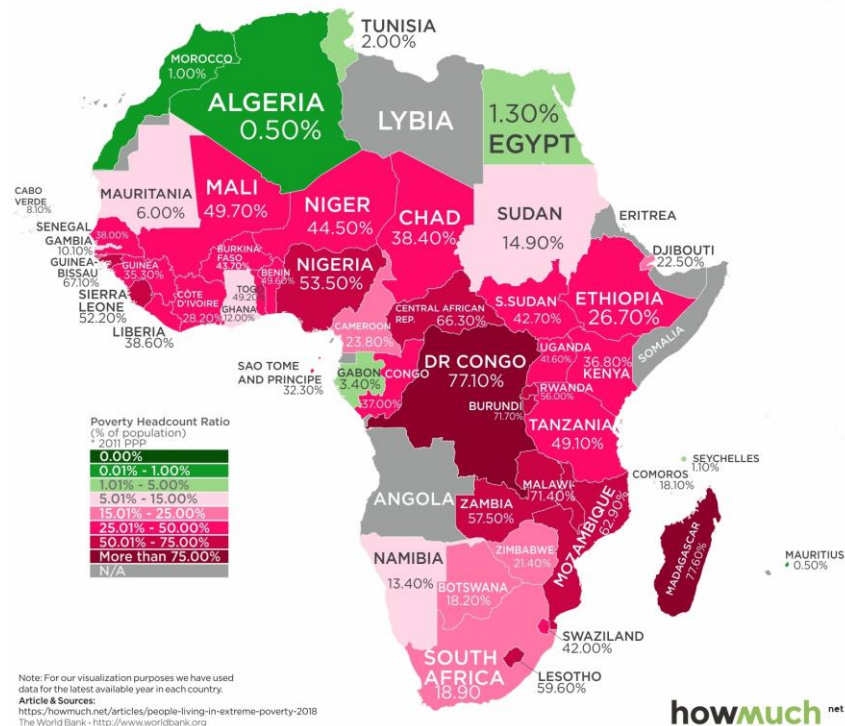
Ceste, bunari, sustavi za navodnjavanje, skladišta, poljoprivredni strojevi - u mnogim afričkim regijama poljoprivredi nedostaje infrastruktura i stručnost. Zato je lokalna samopomoć toliko bitna u borbi protiv siromaštva u Africi.

- NEPRAVEDNE TRGOVINE

Bogate zemlje stvaraju nepravedne trgovačke strukture zaštitom svojih tržišta visokim poljoprivrednim tarifama i velikim subvencioniranjem vlastite poljoprivrede. To usporava razvoj poljoprivrede na afričkom kontinentu, zbog čega pati od samog početka. Vlade Sjedinjenih Država, europskih zemalja i ostalih prosperitetnih država na taj način svojim politikama doprinose siromaštvu u Africi.¹⁶

Slika 8 . Postotak ljudi koji žive u ekstremnom siromaštvu u Africi (2018.g)

People Living in Extreme Poverty in Africa
Percentage of Population Living on less than \$1.90 a day*

Izvor: <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018> (posjećeno 20.8.2020.)

„Dvadeset i sedam od 28 najsiromašnijih zemalja na svijetu nalazi se u subsaharskoj Africi. Svaka od tih zemalja ima stopu siromaštva od preko 30% . 1990. godine 278

¹⁶ Poverty in Africa <https://www.sos-usa.org/about-us/where-we-work/africa/poverty-in-africa> (posjećeno 20.8.2020.)

milijuna ljudi u subsaharskoj Africi živjelo je u siromaštvu. Do 2015. godine taj je broj porastao na 413 milijuna, a sada se približava 440 milijuna. Glad u Africi je također u porastu. Dvije stotine pedeset i šest milijuna Afrikanaca gladuju, što je povećanje od 44 milijuna od 2014. godine.“¹⁷

Demokratska Republika Kongo (77,1%) i Madagaskar (77,6%) su zemlje ekstremnog siromaštva. To su dvije najsiromašnije zemlje na planeti, gdje je vrlo rijetko pronaći nekoga tko živi s više od 2 \$ dnevno.

¹⁷ Poverty in Africa <https://www.compassion.com/poverty/poverty-in-africa.htm> (posjećeno 20.8.2020.)

6. SIROMAŠTVO U AZIJI

Azija je najveći i najsnažniji kontinent na Zemlji i značajan je po brzom rastućem gospodarstvu. Međutim, to je i kontinent na kojem živi više od 40% ljudi koji žive s manje od 1,90 dolara dnevno. To je čini drugim najsiromašnijim kontinentom nakon Afrike. Dok većina siromašnih u svijetu živi u ruralnim područjima, udio siromašnih koji žive u urbanim područjima raste. Najpogođeniji dio Azije je upravo Južna Azija.

„U Aziji je broj gradskih siromašnih porastao u nekoliko zemalja. Očito je da je gradsko siromaštvo sve veći izazov s kojim se Azija mora suočiti s obzirom na to da gospodarstvo postaje naprednije i urbanizirano.“¹⁸

Nekoliko su razloga zbog kojeg Azija bilježi toliko siromaštvo iako je u ekonomskom smislu dosta napredna zemlja i jedan od vodećih kontinenata. Razlozi su sljedeći:

- „Stanovništvo - prvi i osnovni razlog je ogromno stanovništvo Azije. Gotovo 60 posto svjetske populacije nalazi se u Aziji. Iako gustoća stanovništva nije svugdje ista, monumentalni rast stanovništva u usporedbi s nedostatkom resursa jedan je od glavnih uzroka siromaštva u Aziji.
- Sigurnost hrane- Prema izvještaju Azijske razvojne banke, 67 posto gladnih živi u Aziji. Od 2000. godine došlo je do povećanja osnovnih cijena hrane, što je uzrokovalo nesigurnost u hrani za siromašne, koji za hranu određuju velik dio svog prihoda. Razni faktori poput urbanizacije, porasta stanovništva, smanjenja poljoprivrednog zemljišta i lošeg donošenja politika odgovorni su za sve veću nesigurnost hrane u Aziji.
- Obrazovanje- Nedostatak odgovarajućeg obrazovanja također uzrokuje siromaštvo. Prema UNESCO-u, oko 30 posto odraslih u Južnoj i Zapadnoj Aziji je nepismeno, a oko trećine učenika u osnovnim školama nedostaje osnovne numeričke i književne vještine koje su neophodne za daljnje obrazovanje. Postoji također velik rodni jaz u obrazovanju u Južnoj Aziji, jer je samo 62 posto mladih žena pismeno u odnosu na 77 posto muškaraca.
- Zdravlje - Pothranjenost kod žena i djece također je drugi čimbenik. Gotovo 69 posto djece s akutnom neuhranjenošću živi u Aziji, što uzrokuje malu težinu i zaustavljen rast. Žene su također osjetljive na situaciju jer gotovo 80 posto

¹⁸ Poverty in Asia <https://www.worldvision.org/hk/en/learn/poverty-in-asia> (posjećeno 25.8.2020.)

adolescenata ima anemiju. Loše zdravlje sprečava ih da imaju odgovarajuće obrazovanje i normalan život, što u konačnici povećava osiromašenu situaciju.

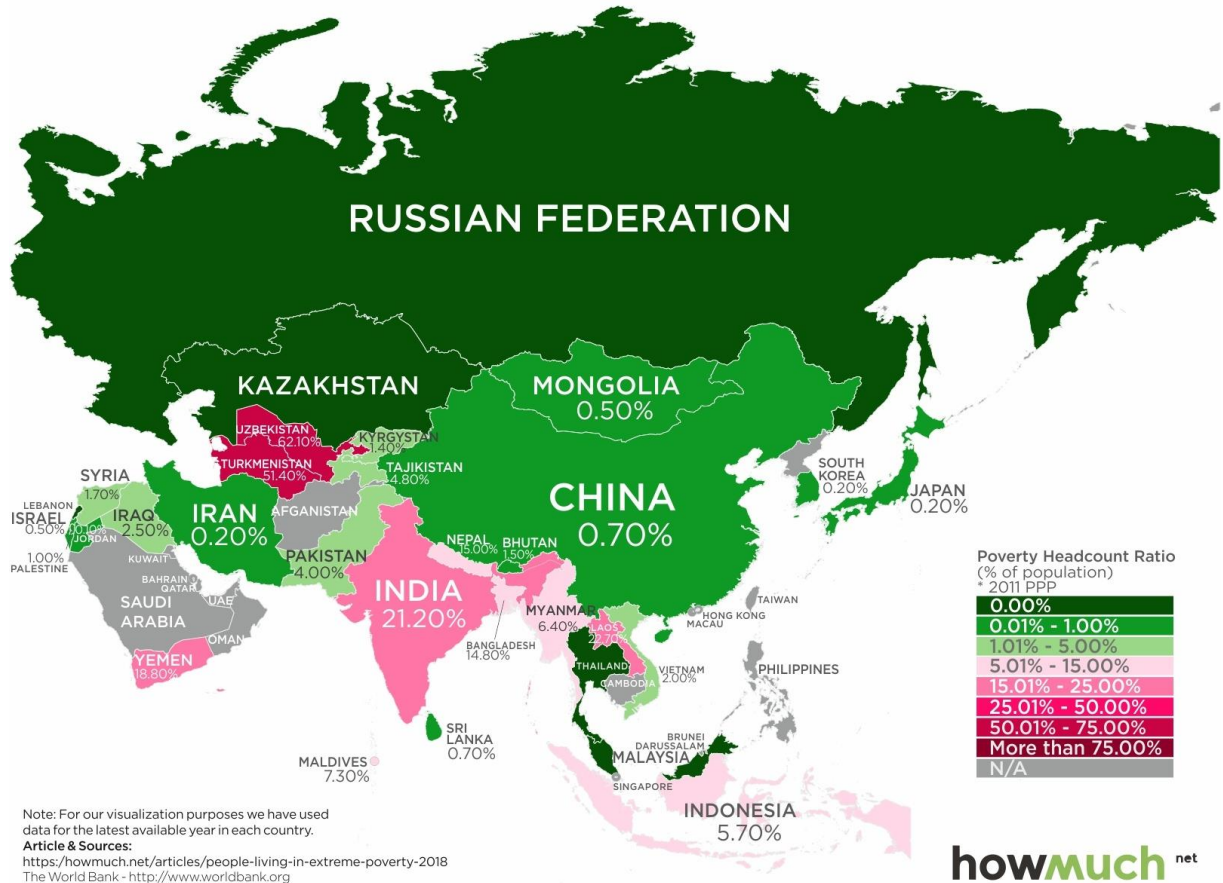
- Administracija - Prema indeksu percepcije korupcije iz 2015. godine, 60 posto azijskih zemalja postiglo je ocjenu ispod 50, što ukazuje na ozbiljan problem korupcije. Loše upravljanje i korupcija u administraciji financijsku moć stavljaju na raspolaganje samo nekolicini sretnika, potičući siromaštvo za masovno stanovništvo.
- Prirodne katastrofe - Azijske zemlje uglavnom su ovisne o poljoprivredi, šumarstvu i turizmu, na koji sve mogu utjecati prirodne katastrofe. U 2015. godini, polovica svjetskih prirodnih katastrofa dogodila se u azijsko-pacifičkoj regiji poput zemljotresa, suša, divljih požara, oluja, ekstremnih temperatura i poplava uzrokujući značajne ekonomske gubitke.
- Globalna recesija - S recesijom na globalnom tržištu, ogroman dio azijskih radnika ili radnika koji rade u Americi ili zapadnoj Europi izgubio je posao, što je negativno utjecalo na ekonomske uvjete njihovih obitelji.
- Socialna diskriminacija - U nekim zemljama južne Azije kasto diskriminacija je izražena u različitim razinama društva. To zabranjuje jednake mogućnosti među masovnim stanovništvom, čineći pojedine slojeve stanovništva siromašnjima od ostalih.“

Svi ovi uzroci siromaštva u Aziji međusobno su povezani. „Povećanje stanovništva dovodi do korumpirane uprave koja zauzvrat ne pruža kvalitetno obrazovanje svim ljudima, što dovodi do nezaposlenosti, diskriminacije i nesigurnosti u hrani. Loše upravljanje također ne pruža dovoljne zdravstvene i medicinske ustanove, uzrokujući zdravstvene probleme i čineći ljude nesposobnima za napredak. Jasno je da prije nego što se narod u Aziji može izvući iz siromaštva, mora se riješiti nepravednih i korumpiranih vlada na cijelom kontinentu.“¹⁹

¹⁹ 8 Important Facts About the Causes of Poverty in Asia <https://borgenproject.org/causes-of-poverty-in-asia/> (posjećeno 25.8.2020.)

Slika. 9. Postotak siromašnih u Aziji (2018.g)

People Living in Extreme Poverty in Asia Percentage of Population Living on less than \$1.90 a day*

Izvor: <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018>

(posjećeno 25.8.2020.)

7. SIROMAŠTVO U EUROPI

„Siromaštvo u Europskoj uniji je stvaran problem koji je izvor jada u životima mnogih ljudi, ograničava njihova temeljna prava i prilike koje imaju u postizanju svojih punih potencijala, donosi visoke troškove društvu i ugrožava održivi ekonomski razvoj.“²⁰

Uz siromaštvo u Europskoj Uniji se često veže i pojam socijalne isključenosti. Socijalna isključenost označava procese koji ljude tjeraju na rub siromaštva, koji ograničava njihov pristup dobrima i prilikama, kao i sudjelovanje u normalnom društvenom i kulturnom životu, ostavljajući da se osjećaju marginalizirano, nemoćno i diskriminirano. Siromaštvo i socijalna isključenost mogu se manifestirati u različitim oblicima. Iako prihodi kućanstava imaju velik utjecaj na životni standard, drugi aspekti, poput pristupa tržištima rada i materijalne oskudice, također sprječavaju puno sudjelovanje u društvu. U usporedbi s prosjekom EU-a, neke su skupine stanovništva u većem riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti. Najviše su pogođene žene, djeca, mladi, osobe s invaliditetom, nezaposleni, kućanstva s jednim roditeljem i oni koji žive sami, ljudi s nižim obrazovanjem, ljudi rođeni u drugoj zemlji od one u kojoj žive, ljudi bez posla te u većini država članica, oni koji žive u ruralnim područjima.

„EU je u 2010. godini usvojila Strategiju Europa 2020, koja promiče socijalnu uključenost, posebice kroz smanjenje siromaštva, usmjeravanjem na podizanje najmanje 20 milijuna ljudi iz rizika od siromaštva i socijalne isključenosti. U to vrijeme bilo je 27 zemalja EU i 115,9 milijuna ljudi u opasnosti od siromaštva i socijalne isključenosti. U riziku od siromaštva su osobe s ekvivalentnim raspoloživim dohotkom koji je ispod praga rizika od siromaštva, postavljen na 60% nacionalnog srednje ekvivalentnog raspoloživog dohotka. Ozbiljno materijalno ugrožene osobe imaju uvjete života ograničene nedostatkom sredstava, oni imaju najmanje 4 od 9 sljedećih stavki oduzimanja, ne mogu si priuštiti: platiti stanarinu ili komunalnu naknadu, držati kuću dovoljno toplo, suočiti se s neočekivanim troškovima, jesti meso, ribu ili ekvivalent bjelančevina svaki drugi dan, tjedni odmor daleko od kuće, automobil, stroj za pranje rublja, TV u boji ili telefon.“²¹

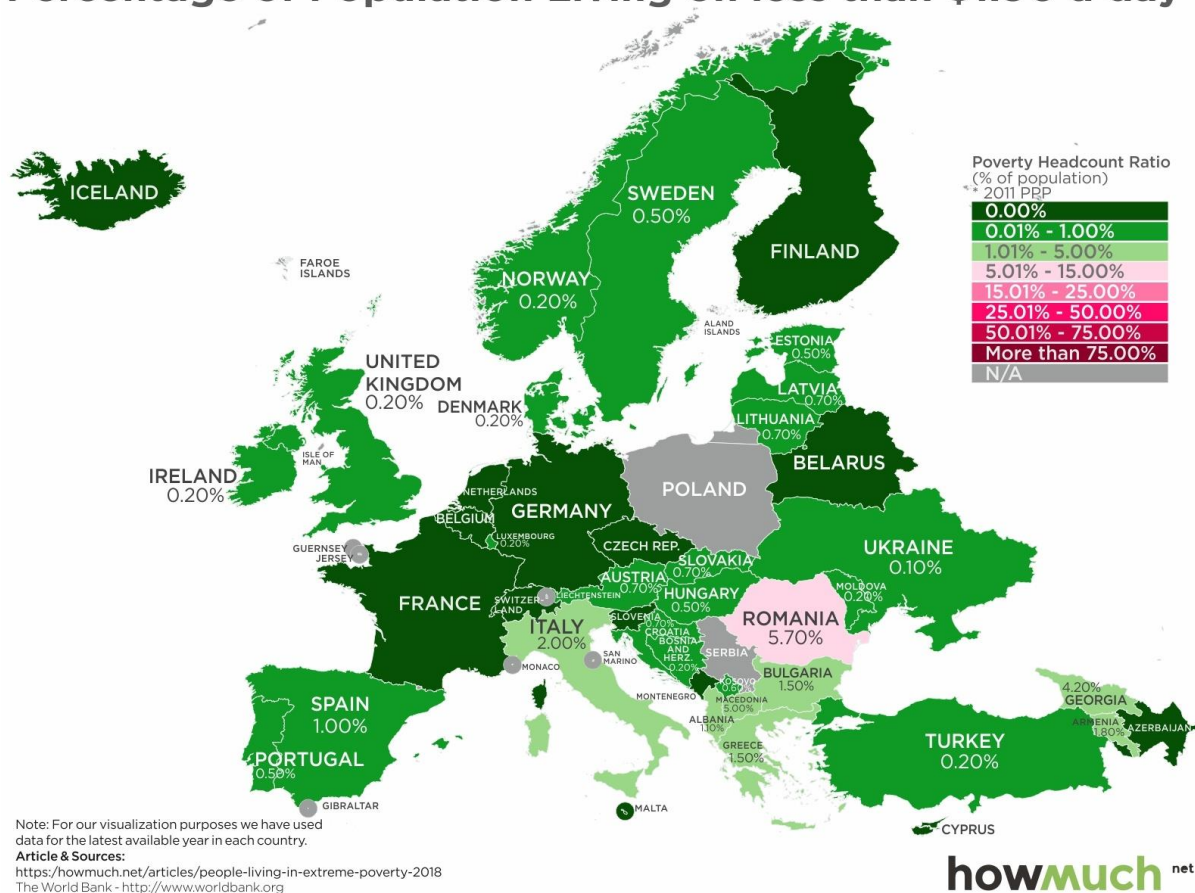
²⁰ Hrvatska mreža protiv siromaštva, *Siromaštvo i nejednakost u EU*, Zagreb, 2016, str. 10. http://www.udruga-pragma.hr/wp-content/uploads/2016/02/HMPS_publicacija-SIROMASTVO-I-NEJEDNAKOST-U-EU.pdf (datum pristupa 25.8.2020.)

²¹ People at risk of poverty or social exclusion, Eurostat, 2016., https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/t2020_50%26lang=en (datum pristupa 25.8.2020.)

U Europi stopa rizika od siromaštva dosegla je najnižu razinu od 2005. godine. „U 2017. godini 113,0 milijuna ljudi ili 22,4% stanovništva EU-a bilo je pod rizikom od siromaštva ili socijalne isključenosti. To znači da je otprilike jedan od pet ljudi u EU doživio barem jedan od sljedeća tri oblika siromaštva: monetarno siromaštvo, ozbiljna materijalna oskudica ili vrlo nizak intenzitet rada svog domaćinstva.“²²

Slika 10. Postotak ljudi koji žive u siromaštvu u Europi (2018.g)

People Living in Extreme Poverty in Europe Percentage of Population Living on less than \$1.90 a day*

Izvor: <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018>

(pristupljeno 25.8.2020.)

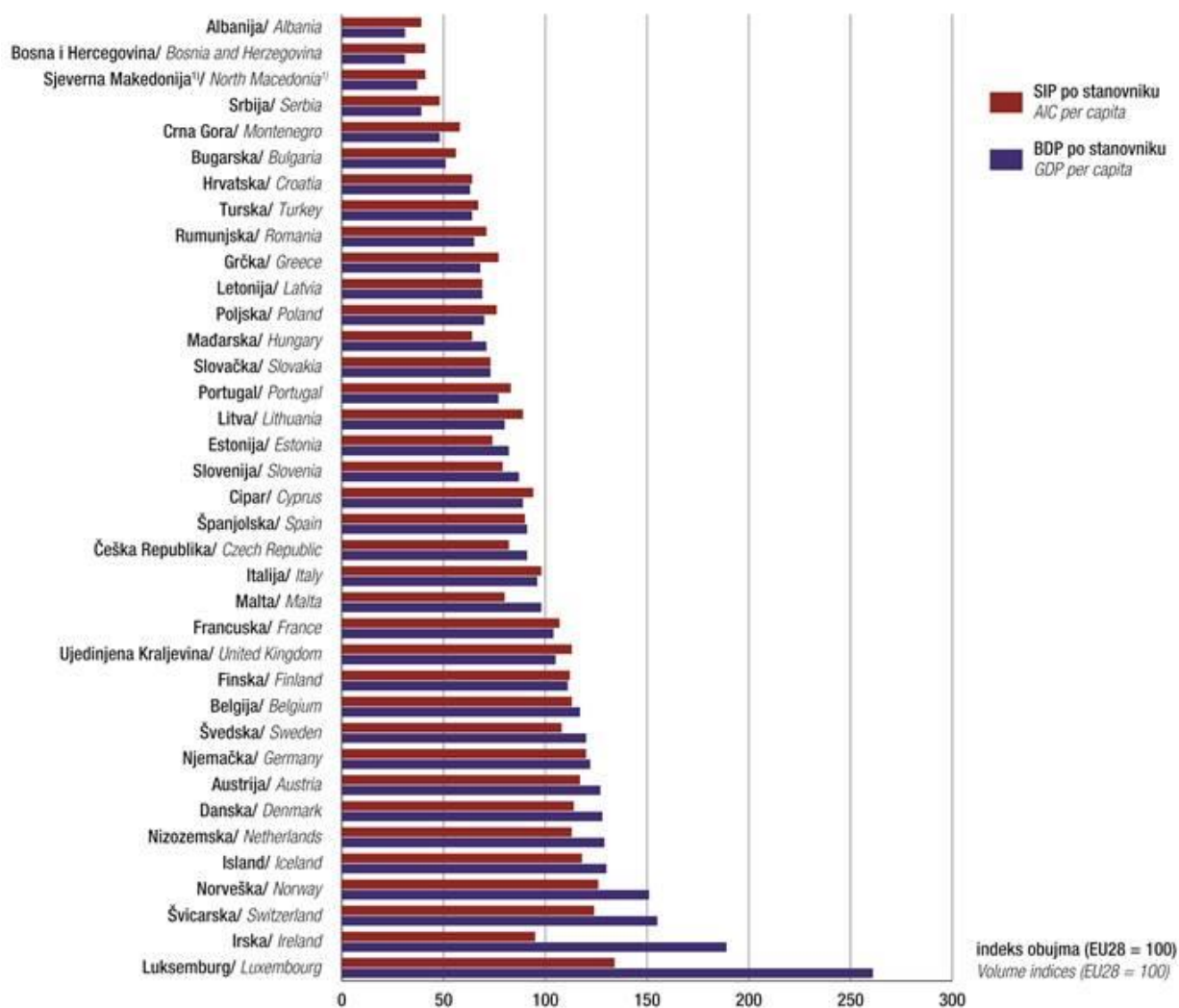
Samo jedna zemlja u Europi, Rumunjska, ima više od 5% stanovništva koje živi u krajnjem siromaštvu odnosno gdje žive s manje od 2 dolara dnevno.

²² Europe 2020 indicators -poverty and socialexclusion str. 2 <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/29306.pdf> (pristupljeno 25.8.2020.)

Jedan od pokazatelja koliko je neka zemlja siromašna tj. bogata je bruto domaći proizvod. Bruto domaći proizvod (BDP, engleski Gross domestic product, GDP) je makroekonomski indikator koji pokazuje vrijednost finalnih dobara i usluga proizvedenih u zemlji tijekom dane godine, izraženo u novčanim jedinicama. „Temeljna svrha izračunavanja bruto domaćeg proizvoda je dobiti uvid u gospodarsku aktivnost države – u razvoj te stupanj rasta njenog gospodarstva. BDP predstavlja indikator zdravlja ekonomije unutar jedne države. Shodno tome, bruto domaći proizvod ocjenjuje kvalitetu odnosno životni standard u državi. Bruto domaći proizvod je zapravo najopsežnije mjerilo cjelovite gospodarske aktivnosti“²³

Slika 11. Indeksi obujma BDP-a i SIP-a po stanovniku u 2018. u Europi

G-1. INDEKSI OBUJMA BDP-a I SIP-a PO STANOVNIKU U 2018. (EU28 = 100)
VOLUME INDICES OF GDP AND AIC PER CAPITA, 2018 (EU28 = 100)

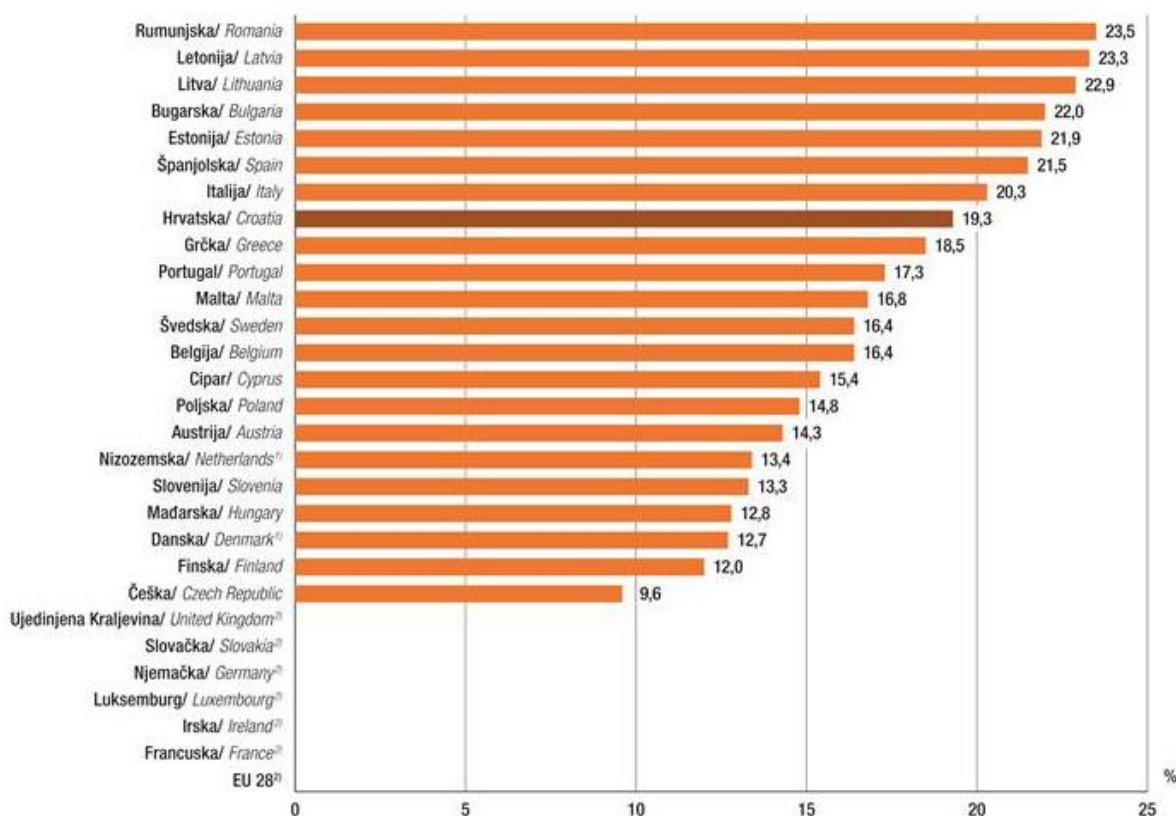
²³ Ekonomski riječnik <http://www.ekonomskirjecnik.com/definicije/bruto-domaci-proizvod-bdp.html> (pristupljeno 27.8.2020.)

Izvor : Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/12-01-05_01_2019.htm (datum pristupa 27.8.2020.)

Od zemalja članica EU-a, najveći BDP po stanovniku prema Standardu kupovne moći ima Luksemburg i njegova je razina više od dva i pol puta viša od prosjeka EU-28 te iznosi 261%, dok najnižu razinu BDP-a ima Bugarska i ona iznosi 51% prosjeka EU-28.

Slika 12. Stopa rizika od siromaštva u zemljama članicama Europske unije u 2018.g.

G-3. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA, USPOREDBA ZEMALJA EUROPSKE UNIJE I REPUBLIKE HRVATSKE U 2018.
AT-RISK-OF-POVERTY RATE, COMPARISON BETWEEN EU COUNTRIES AND REPUBLIC OF CROATIA, 2018

Izvor: Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm (pristupljeno 27.8.2020.)

Stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% od srednje vrijednosti (medijana) ekvivalentnoga raspoloživog dohotka svih osoba. Najvišu stopu rizika od siromaštva ima Rumunjska sa čak 23,6% a najnižu ima Češka I iznosi 9,1%.

8. SIROMAŠTVO U HRVATSKOJ

U Hrvatskoj svaki peti građanin treba socijalnu pomoć, jer živi u riziku od siromaštva. U 2014. godini manje od 42.540 kuna godišnje ili 3537 kuna mjesečno, prema podacima Eurostata, ima 19,5 posto kućanstava u Hrvatskoj. To znači da je gotovo petina stanovništva ispod praga siromaštva po svojim prihodima. Hrvatsko je društvo nakon raspada socijalističke Jugoslavije doživjelo razvoj siromaštva u proteklim godinama tranzicije. „Siromaštvo se u hrvatskom društvu najčešće veže uz nezaposlene. Pored njih, rizične su i skupine umirovljenika, invalidnih i bolesnih osoba i singularnih obitelji s dvoje i više djece. Uz ove skupine uglavnom se vezuju obilježja slabog obrazovanja i niskog socijalnog porijekla „²⁴ Najrizičnija je djelatnost poljoprivreda pa su i poljoprivrednici također skupina koja je najizloženija siromaštvu. Osiromašenje je proces koji se pojavljuje kad se spušta linija siromaštva. Na razini društva ona se pojavljuje kad se snižavaju kriteriji prosječnog društvenog standarda. Na razini obitelji i pojedinca osiromašivanje se pojavljuje kad se smanjuju prihodi za iste poslove, opada kupovna moć i život je u iščekivanju novih socijalnih udara. U Hrvatskoj su osiromašivanju izloženije regije u kojima dominira poljoprivreda a to su Slavonija i Baranja.

Pokazatelji siromaštva se temelje na konceptu relativnog siromaštva koji uzima u obzir raspoloživi dohodak kućanstva, broj članova u kućanstvu (veličinu kućanstva) i distribuciju dohotka unutar populacije. Osnovni je pokazatelj stopa rizika od siromaštva.

²⁴ Šundalić A. op.cit., str. 131

Slika 13. Ključni pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u RH u 2018.g

1. KLJUČNI POKAZATELJI SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI U 2018.

KEY INDICATORS OF POVERTY AND SOCIAL EXCLUSION, 2018

Stopa rizika od siromaštva, %	19,3	<i>At-risk-of-poverty rate, %</i>
Osobe u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, %	24,8	<i>People at risk of poverty or social exclusion, %</i>
Osobe u teškoj materijalnoj deprivaciji (4 ili više stavki), %	8,6	<i>People severely materially deprived (4 or more items), %</i>
Osobe koje žive u kućanstvima s vrlo niskim intenzitetom rada, %	11,2	<i>People living in households with very low work intensity, %</i>
Prag rizika od siromaštva, kuna		<i>At-risk-of-poverty threshold, kuna</i>
Jednočlano kućanstvo	29 820	<i>One-person household</i>
Kućanstvo s dvije odrasle osobe i dvoje djece	62 622	<i>Household consisting of two adults and two children</i>
Stopa rizika od siromaštva prije socijalnih transfera, %		<i>At-risk-of-poverty rate before social transfers, %</i>
Socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	25,7	<i>Social transfers excluded from income</i>
Mirovine i socijalni transferi nisu uključeni u dohodak	42,9	<i>Pensions and social transfers excluded from income</i>
Stopa rizika od siromaštva određena prema 2012., %	13,9	<i>At-risk-of-poverty rate anchored at 2012, %</i>
Prosjek raspoloživog dohotka po kućanstvu, kuna	97 870	<i>Average disposable income per household, kuna</i>
Prosjek ekvivalentnoga raspoloživog dohotka, kuna	55 018	<i>Average equivalised disposable income, kuna</i>

Izvor: Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm (pristupljeno 27.8.2020.)

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, stopa rizika od siromaštva u 2018. iznosi 19,3% . Za istu godinu u Republici Hrvatskoj stopa osoba koje žive u riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti iznosila je 24,8% . Stopa rizika od siromaštva određena prema pragu rizika od siromaštva iz 2012. u 2018. Iznosila je 13,9% i upućuje na manji broj osoba u riziku od siromaštva u 2018. u odnosu na 2012., kada je stopa rizika od siromaštva bila 20,4%.

U kućanstvima bez uzdržavane djece najviše stope rizika od siromaštva u 2018. zabilježene su u jednočlanim kućanstvima, i to u onima koje čine osobe u dobi od 65 ili više godina, 48,1%, te u onima koje čine žene, za koje stopa rizika od siromaštva iznosi 48,9%.

Slika 14. Stopa rizika od siromaštva prema tipu kućanstva u 2018.g.

5. STOPA RIZIKA OD SIROMAŠTVA PREMA TIPU KUĆANSTVA U 2018.

AT-RISK-OF-POVERTY RATE, BY HOUSEHOLD TYPE, 2018

Kućanstva bez uzdržavane djece	21,7	Households without dependent children
Jednočlano kućanstvo	44,4	One-person household
Muškarci	36,5	Men
Žene	48,9	Women
Jednočlano kućanstvo, osoba mlađa od 65 godina	38,4	One-person household, person under 65 years
Jednočlano kućanstvo, osoba u dobi od 65 ili više godina	48,1	One-person household, 65 years or over
Dvije odrasle osobe	21,6	Two adults
Dvije odrasle osobe, obje mlađe od 65 godina	18,5	Two adults, both adults under 65 years
Dvije odrasle osobe, barem jedna u dobi od 65 ili više godina	23,5	Two adults, at least one adult 65 years or over
Dvije ili više odraslih osoba	16,5	Two or more adults
Tri ili više odraslih osoba	12,1	Three or more adults
Kućanstva s uzdržavanom djecom	17,0	Households with dependent children
Jedan roditelj s jednim ili više uzdržavane djece	36,7	Single parent with one or more dependent children
Dvije odrasle osobe s jednim djetetom	12,5	Two adults with one dependent child
Dvije odrasle osobe s dvoje djece	9,5	Two adults with two dependent children
Dvije odrasle osobe s troje ili više djece	31,1	Two adults with three or more dependent children
Dvije ili više odraslih osoba s uzdržavanom djecom	16,4	Two or more adults with dependent children
Tri ili više odraslih osoba s uzdržavanom djecom	17,1	Three or more adults with dependent children

Izvor : Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm (pristupljeno 27.8.2020.)

9. ZAKLJUČAK

Siromaštvo je i u 21. stoljeću najveći globalni problem. Danas u zemljama u razvoju oko 840 milijuna ljudi konstantno gladije, preko milijardu ljudi nema pitke vode, a gotovo 1,5 milijardi jedva sastavlja kraj s krajem, raspolažući s manje od jednog dolara po danu. Navodi se danas da 1,2 milijarde ljudi živi s manje od 1 \$ dnevno. 30 000 djece u svijetu dnevno umire od neizlječivih bolesti. 15% najbogatijih država raspolaže s oko 80% ukupnog svjetskog bogatstva, a 46% najsiromašnijih raspolaže s oko 1,25% svjetskog bogatstva. Prema izračunima Ujedinjenih naroda potrebno je dodatnih 9 milijardi dolara godišnje kako bi se ljudima diljem svijeta omogućilo provođenje sanitarnih mjera i čistu vodu, te dodatnih 13 milijardi dolara kako bi sve svakom stanovniku Zemlje zadovoljile osnovne potrebe u pogledu zdravstvene zaštite i prehrane. Činjenicom da bi 3,5 dolara po pojedincu svjetskog stanovništva bilo dovoljno kako bi se zaštitila siromašna populacija, nameće se pitanje zašto jaz između bogatog i siromašnog dijela populacije još uvijek postoji. Premošćivanje toga jaza zapravo i nije stvar pronalazjenja novčanih sredstava, već postavljanja prioriteta. Najpogođenije skupine siromaštva u svijetu i Hrvatskoj su žene, djeca, mladi, osobe s invaliditetom, nezaposleni, kućanstva s jednim roditeljem i oni koji žive sami te ljudi s nižim obrazovanjem i ljudi koji žive u ruralnim područjima. Zemlja koja je najviše pogođena siromaštvom u svijetu je Afrika. Svako šesto dijete u Africi umre od gladi prije svoje pete godine, a 10 000 ih se tjedno liječi od neuhranjenosti. Azija je postigla izuzetan gospodarski napredak posljednjih desetljeća i postala svjetska sila što se tiče gospodarstva i tehnologije. Unatoč tome, u njemu živi gotovo polovina najsiromašnijih ljudi na svijetu, što siromaštvo čini ključnim pitanjem koje treba riješiti. Europa je kontinent koji stoji najbolje što se tiče ekstremnog siromaštva, samo jedna zemlja u Europi, Rumunjska, ima više od 5% stanovništva koje živi u krajnjem siromaštvu odnosno gdje žive s manje od 2 dolara dnevno. U Hrvatskoj se stopa rizika od siromaštva popravlja, 2012. ta je stopa iznosila čak 20,4% a prema istraživanjima u 2018. iznosi 13,9% .

LITERATURA

Popis knjiga:

1. Šundalić A., Sociologija, Osijek, Sveučilište J.J. Strossmayera u Osijeku, 2011
2. J. Sachs, Kraj siromaštva. Ekonomske mogućnosti našeg doba, Zagreb, Algoritam, 2007

Popis članaka:

1. P. Bejaković, Siromaštvo, Zagreb, Institut za javne financije, 2005., (<https://hrcak.srce.hr/file/8870>)
2. Družić Ljubotina, O. i M. Kletečki Radović. "SIROMAŠTVO I SOCIJALNI RAD: KOLIKO JE SIROMAŠTVO DOISTA »TEMA« SOCIJALNOG RADA?." Ljetopis socijalnog rada 18, br. 1 (2011): 5-29. (<https://hrcak.srce.hr/68694>)
3. Hrvatska mreža protiv siromaštva, *Siromaštvo i nejednakost u EU*, Zagreb, 2016. str. 10. http://www.udruga-pragma.hr/wp-content/uploads/2016/02/HMPS_publikacija-SIROMASTVO-I-NEJEDNAKOST-U-EU.pdf
4. P. Bejaković, *Siromaštvo, nejednakost i socijalna isključenost u Europskoj uniji i Hrvatskoj*, Zagreb, Institut za javne financije, str. 78., <http://www.ijf.hr/Eu2/Bejakovic.pdf>

Internetski izvori :

1. Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm (pristupljeno 27.8.2020.)
2. Državni zavod za statistiku https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2019/14-01-01_01_2019.htm (pristupljeno 27.8.2020.)
3. People living in extreme poverty in 2018. <https://howmuch.net/articles/people-living-in-extreme-poverty-2018> (pristupljeno 25.8.2020.)
4. Ekonomski riječnik <http://www.ekonomskirjecnik.com/definicije/bruto-domaci-proizvod-bdp.html> (pristupljeno 27.8.2020)
5. Europe 2020 indicators -poverty and socialexclusion str. 2 <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/29306.pdf> (pristupljeno 25.8.2020.)

6. People at risk of poverty or social exclusion, Eurostat, 2016., https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-datasets/-/t2020_50%26lang=en (datum pristupa 25.8.2020)
7. 8 Important Facts About the Causes of Poverty in Asia <https://borgenproject.org/causes-of-poverty-in-asia/> (posjećeno 25.8.2020.)
8. Poverty in Asia <https://www.worldvision.org.hk/en/learn/poverty-in-asia> (posjećeno 25.8.2020.)
9. Poverty in Africa <https://www.compassion.com/poverty/poverty-in-africa.htm> (posjećeno 20.8.2020.)
10. Poverty in Africa <https://www.sos-usa.org/about-us/where-we-work/africa/poverty-in-africa> (posjećeno 20.8.2020.)
11. Worldbank <https://data.worldbank.org/indicator/SI.POV.NAHC?contextual=region&locations=ZJ-AR> (posjećeno 20.8.2020.)
12. POVERTY FACTS The Population of Poverty USA <https://www.povertyusa.org/facts> (posjećeno 17.8.2020.)
13. Stopa siromaštva u svijetu prepolovljena od 1981 g. <https://www.index.hr/vijesti/clanak/Stopa-siromastva-u-svijetu-prepolovljena-od-1981--godine/831260.aspx>
14. Business insider <https://www.businessinsider.com/global-poverty-rates-have-been-cut-in-half-since-1981-2015-7?r=UK> (pristupljeno 17.8.2020.)
15. Wikipedia https://hr.wikipedia.org/wiki/Siroma%C5%A1tvo#/media/Datoteka:Percentage_population_living_on_less_than_1_dollar_day_2007-2008.png (pristupljeno 17.8.2020.)
16. Wikipedia https://en.wikipedia.org/wiki/Live_8#/media/File:Live8Logo.jpg (pristupljeno 17.8.2020.)
17. Hrvatska enciklopedija: <http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=56227> (pristupljeno 4.8.2020.)

POPIS SLIKA

Slika 1 .Začarani krug siromaštva.....	3
Slika 2. Logo Live 8 događaja.....	6
Slika 3. Karta svijeta koja pokazuje broj ljudi u pojedinim državama koji žive sa manje od 1 američkog dolara na dan ,period 2000. -2006.g.....	7
Slika 4.Grafički prikaz postotka siromaštva koji živi ispod 2 dolara dnevno.....	8
Slika 5 . Demografski prikaz siromaštva u SAD-u.....	12
Slika 6. Postotak ljudi u S. Americi koji žive s manje od 1,90\$	13
Slika 7. Stopa ekstremnog siromaštva u Južnoj Americi (2018. g).....	15
Slika 8 . Postotak ljudi koji žive u ekstremnom siromaštvu u Africi (2018.g).....	17
Slika. 9. Postotak siromašnih u Aziji (2018.g).....	21
Slika 10. Postotak ljudi koji žive u siromaštvu u Europi (2018.g).....	23
Slika 11. Indeksi obujma BDP-a i SIP-a po stanovniku u 2018. u Europi.....	24
Slika 12. Stopa rizika od siromaštva u zemljama članicama Europske unije u 2018.g.	25
Slika 13. Ključni pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti u RH u 2018.g.....	27
Slika 14. Stopa rizika od siromaštva prema tipu kućanstva u 2018.g.....	28

SAŽETAK

Kad se govori o problemima u svijetu najčešći je problem siromaštvo. Pojam siromaštvo se veže uz glad, nestašicu materijalnih dobara i loših uvjeta za život no siromaštvo kao pojam je puno veće te se pojam siromaštvo veže i uz jednakost, ljudska prava, obrazovanje, zdravstvo, tehnologiju i drugo. Siromaštvo je široko rasprostranjeno pitanje u cijeloj zemlji i svijetu, ali osjetljive su skupine poput ljudi koji žive s invaliditetom, samohranih roditelja, ljudi starije životne dobi i mladih. Zemlja koja je najviše pogođena siromaštvom u svijetu je Afrika. Dvadeset i sedam od 28 najsiromašnijih zemalja na svijetu nalazi se u subsaharskoj Africi. Svaka od tih zemalja ima stopu siromaštva od preko 30%. Drugi najpogođeniji kontinent siromaštvom je Azija. Nekoliko su razloga zbog kojeg Azija bilježi toliko siromaštvo iako je u ekonomskom smislu dosta napredna zemlja i jedan od vodećih kontinenata, a razlozi su: preveliko stanovništvo, nesigurna sigurnost hrane, loše zdravstvo, nedostatak obrazovanja, administracija i tako dalje. U Hrvatskoj stopa rizika od siromaštva iznosi 19,3% na temelju istraživanja provedenog za 2018. godinu. Stopa rizika od siromaštva ne pokazuje koliko je osoba stvarno siromašno, nego koliko njih ima dohodak ispod praga rizika od siromaštva. Prag rizika od siromaštva postavljen je na 60% od srednje vrijednosti (medijana) ekvivalentnoga raspoloživog dohotka svih osoba.

Ključne riječi : siromaštvo, najsiromašnije zemlje, rizik od siromaštva

SUMMARY

When it comes to problems in the world, the most common problem is poverty. The term poverty is associated with hunger, lack of material goods and poor living conditions, but poverty as a concept is much greater and the term poverty is associated with equality, human rights, education, health, technology and more. Poverty is a widespread issue throughout the country and the world, but vulnerable groups such as people living with disabilities, single parents, the elderly and the young are vulnerable. The country most affected by poverty in the world is Africa. Twenty-seven of the world's 28 poorest countries are located in sub-Saharan Africa. Each of these countries has a poverty rate of over 30%. The second most affected continent by poverty is Asia. There are several reasons why Asia records so much poverty even though it is an economically quite advanced country and one of the leading continents, and the reasons are: overpopulation, insecure food security, poor health, lack of education, administration... In Croatia, the at-risk-of-poverty rate is 19.3% based on a 2018 survey. The at-risk-of-poverty rate does not show the actual number of poor people, but rather how many of them have an income below the at-risk-of-poverty threshold. The at-risk-of-poverty threshold is determined as 60% of the middle value (median) of the equivalised disposable income of all persons.

Keywords: poverty, poorest countries, risk of poverty